

Hållbarhetsbedömning

Krokom kommun - Översiktsplan 2050

2025-11-14

GRANSKNINGSHANDLING

UPPRÄTTAD AV Agneta Lapidus Muregård Karisma Patel Ebba Agren	DOKUMENTSTYP Rapport		Pontarius AB Box 1023 101 38 Stockholm Växel: 08 – 410 290 10 E-post: info@pontarius.com
VERSION 1.0	REV. DATUM 2025-11-14		

Sammanfattning

Krokoms kommun har tagit fram en ny översiktsplan (ÖP2050) som ersätter planen från 2015. Kommunen har valt att i miljöbedömningen inkludera en hållbarhetsbedömning som omfattar sociala och ekonomiska aspekter. Bedömningen syftar till att säkerställa att översiktsplanen bidrar till hållbar utveckling genom att identifiera planens miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser. Aktuellt dokument utgör ett komplement till miljökonsekvensbedömningen samt miljöbedömningen i sin helhet.

Bedömningen avgränsas översiktsplanens huvudsakliga utvecklings- och tillväxtmål:

- Utvecklingsmål
- Befolkning och tillväxt
- LIS-områden
- Digital- och transportrelaterad infrastruktur
- Klimat och energi
- Totalförsvaret och beredskap
- Folkhälsa och jämställdhet

Krokoms ÖP2050 bedöms övergripande bidra positivt till ekonomisk och social hållbarhet på sikt, men med risk för viss negativ ekologisk påverkan, särskilt kopplat till tillväxt, bebyggelseutveckling och LIS-områden.

Innehåll

1.	Inledning.....	6
1.1.	Avgränsningar.....	6
1.2.	Bedömningsgrunder och kriterier.....	7
2.	Metod.....	9
3.	Nuläge.....	10
3.1.	Översiktsplaner.....	10
4.	Hållbarhetsbedömning av ÖP2050.....	12
4.1.	Utvecklingsmål.....	12
4.1.1.	Bedömning.....	12
4.1.2.	Nollalternativet.....	13
4.2.	Befolkning och tillväxt.....	13
4.2.1.	Bedömning.....	13
4.2.2.	Nollalternativet.....	14
4.3.	LIS-områden.....	14
4.3.1.	Bedömning.....	15
4.3.2.	Nollalternativet.....	15
4.4.	Digital- och transportrelaterad infrastruktur.....	16
4.4.1.	Bedömning.....	16
4.4.2.	Nollalternativ.....	17
4.5.	Klimat och energi.....	17
4.5.1.	Bedömning.....	17
4.5.2.	Nollalternativet.....	18
4.6.	Totalförsvaret och beredskap.....	18
4.6.1.	Bedömning.....	18
4.6.2.	Nollalternativet.....	19
4.7.	Folkhälsa och jämställdhet.....	19
4.7.1.	Bedömning.....	20
4.7.2.	Nollalternativet.....	20
5.	Bedömning mot globala mål.....	21
6.	Förslag på åtgärder.....	24
7.	Källa.....	25

Allmänna upplysningar

Projektgrupp Pontarius AB:

Agneta Lapidus-Muregård
070-141 35 48
agneta.lapidus_muregard@pontarius.com

Karisma Patel
073-141 63 16
karisma.patel@pontarius.com

Ebba Ågren
070-978 64 76
ebba.agren@pontarius.com

Beställare, Krokoms kommun:

Jennifer Nordlöf
Översiktsplanerare
Krokoms kommun
0640 164 88
jennifer.nordlof@krokom.se

1. Inledning

Krokoms kommun, Jämtlands län, inledde efter beslut i kommunfullmäktige 2021-10-22 arbetet med att ta fram en ny översiktsplan som kommer att ersätta den gällande översiktsplanen från 2015.

Enligt miljöbalken 6 kap. 11–18 §§ ska kommunen genomföra en strategisk miljöbedömning av planer som kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. Miljöbedömningsförordningen anger dock att översiktsplaner alltid antas innebära en betydande miljöpåverkan.

Miljöbedömningar är avsedda för att främja den hållbara utvecklingen. Men ordet miljö är allmänt ett brett begrepp som inkluderar flera aspekter, i synnerhet utifrån Miljöbalkens definition. Sett utifrån ramverket för en miljöbedömning kopplas begreppet miljö till många olika aspekter av samspelet mellan natur och människa, det kan inkludera aspekter som luftkvalitet, kulturmiljö och biologisk mångfald med mera (Naturvårdsverket, 2025). En traditionell miljöbedömning lyfter sällan samspelet mellan miljö, samhälle och ekonomi vilket är grundläggande för att åstadkomma hållbar utveckling.

Avsikten med handlingen, en enkel hållbarhetsbedömning av Krokoms kommuns översiktsplan, är att utöka miljöbedömningen för att även inkludera ekonomiska och sociala hållbarhetsaspekter. Syftet med hållbarhetsbedömningen är att säkerställa att översiktsplanen bidrar till en hållbar utveckling, genom att i ett tidigt skede identifiera, beskriva och bedöma planens miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser.

Föreliggande dokument utgör således en del av den samlade miljöbedömningsprocessen för Översiktsplanen för Krokoms kommun. Förkortningen ÖP2050 kommer att användas i dokumentet.

1.1. Avgränsningar

Miljöbedömningen för Krokoms kommuns översiktsplan (ÖP2050) kräver framtagning av en miljökonsekvensbeskrivning, vilket syftar till att integrera miljöaspekter för att främja den hållbara utvecklingen. Innehållskravet på miljökonsekvensbeskrivningen framgår av 6 kap. 11 § miljöbalken för strategiska miljöbedömningar. De formella kraven på innehållet i en miljökonsekvensbedömning har dock redan uppnåtts och behandlats i ett separat dokument, se Miljökonsekvensbeskrivning (Sweco AB, 2025-10-15).

En hållbarhetsbedömning avser att omfatta ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter. Det finns dock inget konkret ramverk för en hållbarhetsbedömning i form av innehåll. Detta dokument syftar till att omfatta en större och bredare syn på konsekvenser än en traditionell miljökonsekvensbedömning enligt miljöbalken, och därigenom inkludera en bedömning av hur den sociala och ekonomiska hållbarheten påverkas av planförslaget. För att uppnå denna breda syn utgår bedömningen ifrån FN:s globala miljömål tillsammans med andra lagar och mål lokalt, regionalt och nationellt. Innehåll från den redan framtagna miljökonsekvensbedömningen kommer att inarbetas och översiktligt sammanfattas i aktuell handling under berörda kapitel i syfte att uppnå en helhetsbedömning av översiktsplanen.

Aktuell hållbarhetsbedömning begränsas tidsmässigt, den avser att i första hand bedöma påverkan av översiktsplanen under den tid som den är aktuell, fram till 2050. Men kumulativa konsekvenser eller konsekvenser som antas uppstå en längre tid efter 2050 kan även komma att behandlas om det är aktuellt.

Geografiskt avgränsas hållbarhetsbedömningen till hela Krokoms kommun. Det bör noteras att trots att ÖP2050 delar upp kommunen i tätort, stadsnära landsbygd och landsbygd, kommer denna

handling inte att göra det. Skillnaderna geografiskt kommer att tas upp där det är aktuellt men dokumentet i sig delas inte upp utifrån den geografiska fördelningen som presenteras i ÖP2050. Detta med anledning av att majoriteten av större förändringarna kopplade till mark- och vattenfrågor planeras i södra delarna av kommunen. Vidare utgår Pontarius AB:s tillämpade metodik ifrån planerade mål och utvecklingsinriktningar som ÖP2050 redovisar och inte den geografiska indelningen.

Slutligen bör det uppmärksammas att översiktsplanens påverkan har studerats på enbart en övergripande nivå, detta eftersom ÖP2050 har en bred målbild. Det skapar ett stort utrymme för både tolkning och fördjupning, något som inte kan täckas in av denna handling.

1.2. Bedömningsgrunder och kriterier

Hållbar utveckling kan definieras och modelleras på olika sätt. Ett exempel på en sådan modell är en tredimensionell representation av "Hållbar utveckling", uppdelat i social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet – visuellt representerat i bilden nedan.

Ekologisk hållbarhet definieras som långsiktig vård av allt kopplat till jordens ekosystem, inklusive människans hälsa (KTH, 2024). Miljön är grunden i vårt samhälle och samhället styr ekonomin, i samma bana är den sociala hållbarheten grunden för den ekonomiska hållbarheten (Vetenskap och allmänhet, 2020). Social hållbarhet innebär vård av människors välbefinnande, rättvisa, makt, rättigheter och individens behov (Vetenskap och allmänhet, 2020). Den ekonomiska hållbarheten definieras som en ekonomisk utveckling som inte äventyrar den ekologiska eller sociala hållbarheten (KTH, 2024).

Figur 1. Hållbar utveckling. Illustration: Lotta W Tomasson, VA (CC BY-NC-SA 4.0) (via Vetenskap och Allmänhet).

FN:s miljömål är en del av de globala målen för hållbar utveckling. I Agenda 2030 ingår totalt 17 globala mål, se Figur 2. De syftar till att skydda miljön, bekämpa klimatförändringar och säkerställa hållbar användning av naturresurser. Målen kräver internationellt samarbete, men även insatser på national, regional och lokal nivå. Agenda 2030 målen täcker ekologisk och social hållbarhet samt ekonomisk utveckling.

FN:s globala miljömål har en direkt koppling till Sveriges nationella och regionala miljö kvalitets mål. De nationella och regionala miljömålen sätter FN:s globala mål i ett nationellt ramverk, som sedan används för att bland annat styra politik och myndighetsarbete. Samtidigt bidrar målen till att Sverige uppfyller sina internationella åtaganden.

Eftersom aktuell handling avser att göra en mer omfattande miljöbedömning utgår bedömningen i första hand ifrån FN:s globala miljömål. Andra lagar och nationella, regionala och lokala mål inkluderas om det är aktuellt.

Figur 2. Globala målen Agenda 2030 (www.globalamalen.se)

Målen för Agenda 2030 är omfattande och breda, samtliga är inte aktuella för ÖP2050. Och bör avgränsas i enlighet med Miljöbalken 6 kap 13 §. Nedan redovisade mål har i någon utsträckning bedömts påverkas av planens innehåll, målen har delats in i social, ekonomisk och miljömässig påverkan.

Det bör uppmärksammas att översiktsplanens påverkan på den ekologiska hållbarheten utgår ifrån Sweco AB:s framtagna miljökonsekvensbedömning (2025-10-15) för ÖP2050.

Tabell 1. Agenda 2030 mål som i någon grad bedöms påverkas av den nya översiktsplanen för Krokoms kommun.

Socialt							
Ekonomiskt							
Ekologiskt							

2. Metod

Hållbarhetsbedömningar av översiktsplaner har, till skillnad från traditionell miljöbedömning, inte en vedertagen bedömningsmetod. Krokoms kommun har önskat en översiktlig hållbarhetsbedömning, vilket även varit vägledande vid den tillämpade metodiken.

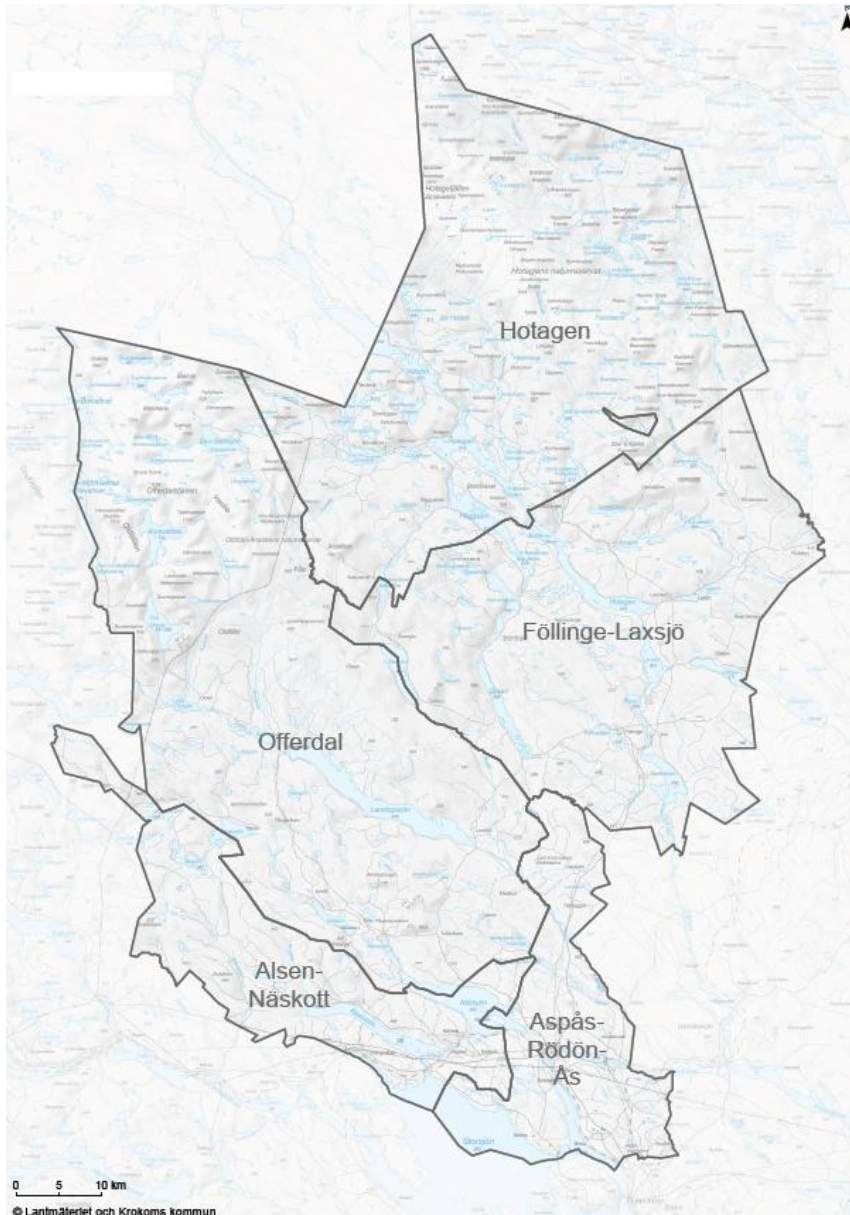
Arbetsmetoden i denna handling har bestått av följande steg:

- **Steg 1:** Inläsning av översiktsplanen samt tillhörande underlag och övriga styrdokument.
- **Steg 2:** Identifiera de huvudsakliga mål och utvecklingsstrategier som kan påverka den sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarheten. ÖP2050 har analyserats och kartlagts utifrån de mål och utvecklingsinriktningar som kommunen fastställt, dessa har varit avgränsande för aktuell handling. Det innebär att hållbarhetsbedömningen inte behandlar samtliga konsekvenser som kan antas uppstå, utan fokuserar på mål och utvecklingsstrategier som antas ha betydande och störst påverkan på hållbarheten.
- **Steg 3:** Kortfattat summera målen och/eller utvecklingsstrategierna, och därefter analysera och bedöma den påverkan de förväntas ha på den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten inom kommunen. Det resulterar i en samlad bedömning som utgår ifrån **positiv**, **neutral** eller **negativ** påverkan på respektive hållbarhetskategori. I enlighet med 6 kap. 11 § 3a miljöbalken kommer även ett nollalternativ presenteras för varje utvecklingsinriktning.
- **Steg 4:** Analysen kommer att efterföljas av en samlad bedömning av översiktsplanen i helhet utifrån planens påverkan på FN:s Agenda 2030 mål.

Eftersom en miljökonsekvensbedömning redan framtagits av Sweco AB (2025-10-15), kommer slutsatserna från miljökonsekvensbedömningen att användas som utgångspunkt för bedömningen av ekologiska hållbarhet. Det är värt att notera att miljökonsekvensbedömningen behandlar miljöaspekter och inte mål och utvecklingsinriktning så som föreliggande handling gör. Pontarius kommer därmed att komplettera bedömningarna avseende den ekologiska hållbarheten där det är aktuellt. Sweco har utvärderat vilka Agenda 2030 mål som påverkas av ÖP2050 utifrån de miljöaspekter som behandlas i miljökonsekvensbedömning, dessa kommer att summeras i hållbarhetsbedömningen.

3. Nuläge

Krokoms kommun tillhör Jämtlands län, och är till ytan en av de största kommunerna i landet. Det bor ca 15 700 invånare i kommunen (2025) vilket innebär en låg befolkningstäthet. Kommunen präglas av mycket landsbygd; stora skogs-, jordbruks- och fjällområden. Nedan redovisas en karta över kommunen, den är indelad i större områden som utgår ifrån den gamla sockenindelningen.

Figur 3. Sockenindelning Krokoms kommun (Översiktsplan 2025).

3.1. Översiktsplaner

Kommunens befintliga översiktsplan antogs 2015-02-25. Kommuner är skyldiga att ha aktuella översiktsplaner, en ny plan behöver antas om den befintliga planen bedöms vara inaktuell. Översiktsplanen 2015 bedömdes av Krokoms kommun att inte längre vara aktuell då stora delar av den inte uppnår dagens krav från plan- och bygglagen samt miljöbalken.

Arbetet med den nya planen (ÖP2050) påbörjades i slutet av 2022 och planeras antas i juni 2026. Den nya planen tar hänsyn till kraven i plan- och bygglagen samt miljöbalken men har även utökats för att planera för kommunens antagna tillväxtmål. Stort fokus läggs även på strategisk styrd samhällsplanering med stark förankring i hållbarhet. Planen behandlar totalförsvaret och beredskapsfrågor och lägger större vikt på det regionala perspektivet.

Följande huvudsakliga utveckling- och tillväxtmål har identifierats:

- Utvecklingsmål
- Befolkning och tillväxt
- LIS-områden
- Digital- och transportrelaterad infrastruktur
- Klimat och energi
- Totalförsvaret och beredskap
- Folkhälsa och jämställdhet

4. Hållbarhetsbedömning av ÖP2050

4.1. Utvecklingsmål

Krokoms kommun har i sin översiktsplan tagit fram utvecklingsmål som ska vägleda kommunens tillväxt och samhällsplanering fram till år 2050. De har som mål att nå över 20 000 invånare genom en hållbar och balanserad utveckling där både tätorter och landsbygd ges förutsättningar att växa. Utgångspunkten är att hela kommunen ska ges möjlighet att utvecklas, men med olika fokus beroende på lokala förutsättningar. Den geografiska indelningen för kommunen består av *Östersunds tätort*, *stadsnära landsbygd* och *övrige landsbygd*.

De södra kommundelarna, som ligger nära staden Östersund, pekas ut som de viktigaste tillväxtområdena. Här ingår delar av Östersunds tätort samt den stadsnära landsbygden kring Ås, Dvårsätt, Rödön, Krokoms och Aspås. Dessa områden har störst potential de närmaste åren för ny bebyggelse, god infrastruktur och tillgång till arbete och service. Kommunen planerar därför att prioritera investeringar i bostäder, skolor, vägar och kollektivtrafik i områdena.

Den övriga landsbygden, särskilt i de norra och västra delarna, ska utvecklas i en långsammare takt och utifrån lokala behov. Ett antal serviceorter, som Änge, Föllinge och Näliden, ska fungera som noder för grundläggande service och trygghet i hela kommunen, utveckling samt bevarande av dessa är av stor relevans. För glesare delar ska digital infrastruktur och mobila lösningar bidra till tillgänglighet.

Utvecklingsinriktningen betonar att tillväxten måste ske i takt med investeringar i infrastruktur, samhällsservice och miljötåtgärder. Kommunen vill ta tillvara sina starka sidor, som närheten till Östersund, naturen och den starka lokala identiteten, så att de kan skapa långsiktigt attraktiva livsmiljöer. Kommunen redogör i ÖP2050 att utvecklingen ska ske i balans med kommunens ekonomiska, sociala och ekologiska resurser.

4.1.1. Bedömning

Utvecklingen i Krokoms kommun medför ökade ekonomiska investeringar men långsiktigt innebär det även potentiella intäkter. Planer för utbyggnad i de södra kommundelarna medför ett behov av omfattande investeringar i bostäder, infrastruktur och samhällsservice. Samtidigt skapar detta förutsättningar för nya invånare att flytta till kommunen, vilket bidrar till ökad skattekraft och förbättrad ekonomisk bärkraft över tid. Ur ett helhetsperspektiv bedöms utvecklingsmålen ge positiva ekonomiska effekter på lång sikt, förutsatt att investeringar genomförs i takt med faktisk befolkningstillväxt och god ekonomisk planering. Den ökade skattekraften och tillväxten i de södra kommundelarna kan kompensera för den långsamma tillväxten i kommunens landsbygdsområden, vilket ger en stabilare kommunal ekonomi över tid. Sammanvägt bedöms planens påverkan på den ekonomiska hållbarheten vara **positiv**.

Planen redogör för ambitionen att även övriga delar av kommunen ska växa. Genom att kommunen även satsar på serviceorter och landsbygd skapas bättre förutsättningar för jämlik livskvalitet oavsett bostadsort. För att skapa en socialt hållbar utveckling är det viktigt att medborgardialog och dialog med lokala aktörer sker parallellt i utvecklingen av landsbygden för att stärka gemenskapen och invånarnas möjligheter att påverka sin livsmiljö. I ÖP2050 lyfts detta som något som kommer att prioriteras. På sikt planeras kontakten mellan tätort och landsbygd stärkas, kommunen vill även skapa en mer jämlik tillgång till service och infrastruktur vilket är positivt ur hänseendet social hållbarhet. Kommunens invånare kan erbjudas en bredare valmöjlighet avseende sin boendeform vilket främjar

både hälsa, trygghet och livskvalitet. Utvecklingsmålen som redovisas i ÖP2050 bedöms därmed ha en **positiv** påverkan på den sociala hållbarheten.

Krokoms kommun är tydliga i sina ställningstaganden för att förebygga påverkan på känsliga kulturmiljöer och landskapsvärden, särskilt i anslutning till de södra delarna som kommunen har för avsikt att utveckla med ett högre exploateringsstryck. Kommunen lyfter även i ÖP2050 flertalet gånger att utvecklingen ska ske hållbart med så lite påverkan på miljön som möjligt. Trots kommunens ambitioner att säkerställa kulturmiljö- och landskapsvärden, är det flera områden med höga värden som planeras att exploateras. I miljökonsekvensbedömningen anges att det finns risk för **negativa** konsekvenser på bland annat kulturmiljöer, landskapsvärden och vattenområden.

4.1.2. Nollalternativet

Den gällande översiktsplanen är översiktligt formulerad, med fokus på tätorter och viss landsbygd. Utan den nya översiktsplanen riskerar kommunen en minskad strategisk utveckling. Följderna blir att utvecklingen inte sker på ett sammanhängande och samordnande vis med hänsyn till framtidens utmaningar och kommunens satta mål. Utan nya planeringsverktyg blir det en utmaning att möta framtidens behov av varierade boendeformer, välplanerad kollektivtrafik, klimatanpassning m.m. Detta kan i synnerhet vara svårt för en kommun som Krokoms som till merparten består av landsbygd. Det krävs ett strategiskt och genomtänkt planeringsverktyg för att kunna bemöta kommunens något unika behov.

4.2. Befolkning och tillväxt

Krokoms kommun har idag omkring 15 700 invånare (2025) och präglas av en ojämn befolkningstäthet med flest boende i de södra delarna av kommunen, nära Östersund. Kommunen har en något äldre befolkning än det nationella genomsnittet, men tillika en hög andel barn tack vare inflyttning av barnfamiljer. Sedan 2015 har kommunen haft en tydlig befolkningstillväxt, särskilt under åren 2020–2021. Den starkaste drivkraften är inflyttning till kommunen, främst från andra delar av Jämtlands län. Inflyttningen har minskat sedan 2021 men har under en lång tid bidragit positivt till befolkningen, medan födelsenettot har varit svagt negativt. Befolkningsökningen har i hög grad följt de områden där nya bostäder byggts, framför allt i Åsbygden, söder om Krokoms tätort och i Kaxås, medan befolkningen minskat i norra bygder som Föllinge och Hotagen.

Kommunfullmäktige antog 2024 ett nytt tillväxtmål om en befolkningsökning till 19 300 invånare år 2040 och över 20 000 invånare till 2050. Målet är en del av en långsiktig strategi för att stärka kommunens ekonomi, förbättra serviceutbudet och bidra till Jämtlands läns regionala mål om 200 000 invånare. De södra kommundelarna, Östersunds tätort och stadsnära landsbygder, pekas ut som prioriterade tillväxtområden. Översiktsplanen ger en beredskap för cirka 4 300 nya invånare till 2050 genom nya bostäder, arbetsplatser och samhällsservice.

4.2.1. Bedömning

Målet om befolkningstillväxt har både direkta och indirekta ekonomiska följder. Målet kräver aktiv bostadsplanering med fler hyresrätter, småhus och seniorboenden, samt investeringar inom infrastruktur, kollektivtrafik och service. Men det innebär även en ökad ekonomisk stimulans inom kommunen på sikt, genom fler skattebetalare och mer ekonomisk aktivitet i form av konsumtion och arbetstillfällen. Den ökande skattekraften ger kommunen möjlighet att investera i miljöförbättrande åtgärder. Kommunen behöver dock i ÖP2050 formulera tydligare ställningstaganden om detta. Den

samlade bedömningen är att en befolkningsökning i Krokoms kommun kan vara **positiv** för den ekonomiska hållbarheten på sikt, förutsatt att tillväxten sker inom ramarna för ekologisk hållbarhet och effektiv resursanvändning. Kommunens ekonomiska vinster av tillväxten förutsätter att miljömässiga och sociala aspekter integreras tidigt i planeringsprocessen.

En ökad befolkning i kommunen möjliggör ett utökat utbud av service på landsbygd och stadsnära landsbygd bidrar till den sociala sammanhållningen. Kommunen redovisar även att de vill balansera åldersstrukturen utanför tätorter genom att ge fler unga möjligheten att bo i stadsnära landsbygd. Med varierande boendeformer som passar olika åldersgrupper man kan bidra till att balansera åldersdemografin. Idag råder brist på lediga bostäder i kommunen och det behövs en mångfald av bostadstyper i både tätorter och byar.

I ÖP2050 beskrivs förutsättningarna för hur Krokoms kommun ska arbeta med strategier för att göra den fysiska miljön anpassad för olika former av funktionsnedsättningar. Målet är att skapa fler mötesplatser för kultur och fritidsaktiviteter som är tillgängliga oavsett rörelse och orienteringsförmåga och därmed skapa ett samhälle som blir mer tillgängligt för alla. Målet om befolkningstillväxt utifrån de förutsättningar som presenteras i ÖP2050 bedöms ha en **positiv** påverkan på den sociala hållbarheten i Krokoms kommun.

Ur ett miljöbedömningsperspektiv kan dock befolkningstillväxt leda till ett ökat tryck på mark- och naturresurser, vilket i sin tur kan medföra miljö- och klimatrelaterade kostnader. En obalanserad expansion riskerar att påverka ekosystem, vattenmiljöer och biologisk mångfald negativt. Men en välplanerad tillväxt kan bidra till den gröna omställningen och stärka kommunens motståndskraft mot framtida miljö- och klimatpåverkan. I miljökonsekvensbedömningen (2025-10-15) lyfts Krokoms kommuns ställningstaganden om att förebygga negativ påverkan och visa hänsyn till på känsliga kultur- och naturmiljöer, landskapsvärden och arter - särskilt i anslutning till de södra delarna av kommunen, delar av kommunen som är prioriterade för tillväxt. Sammanvägt bedöms tillväxtmålet, och medförande krav på utbyggnad inom kommunen, riskera en **negativ** påverkan på den ekologiska hållbarheten.

4.2.2. Nollalternativet

Krokoms kommun har i den befintliga översiktsplanen från 2015 endast specificerat en generell målsättning om tillväxt. Nollalternativet skulle innebära att kommunen inte väljer att arbeta utefter de planerade utvecklingsstrategierna som avser befolkningstillväxt i översiktsplanen. Utvecklingen skulle då i stället följa nuvarande trender utan ytterligare styrning eller investeringar. En konsekvens av detta skulle kunna vara en långsammare eller minskad tillväxt i kommunen, vilket kan innebära mindre investeringar i grön omställning samt en med tiden ökad ojämlikhet i demografin inom kommunen. Byarna i landsbygden riskerar även att försvinna i takt med den åldrande befolkningen. Utan nya planeringsverktyg blir det även svårt att möta det befintliga behovet av bostäder.

4.3. LIS-områden

Kommunens översiktsplan föreslår utveckling av så kallade LIS-områden - *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen* (LIS) - som ett verktyg för att skapa tillväxt i landsbygdsområden med tillgång till sjöar, vattendrag och andra attraktiva naturmiljöer. LIS-områdena utgör ett viktigt komplement till den ordinarie planeringen och syftar till att underlätta byggande och verksamhetsutveckling i strandnära lägen där detta kan ske utan att påtagligt skada natur- eller friluftsvärden.

Utgångspunkten är att LIS-planeringen ska bidra till landsbygdens utveckling genom nya bostäder, turistanläggningar, småföretag, rekreation och lokal service, samtidigt som den ska värna strandskyddets syften. Kommunen betonar att LIS-områden inte är en generell lättnad av strandskyddet, utan en strategiskt avvägd möjlighet att stärka utvecklingen där förutsättningarna är goda och påverkan på miljö och tillgänglighet bedöms som begränsad. ÖP2050 lyfter även LIS-områden som inte är aktuella för exploatering.

4.3.1. Bedömning

Exploatering i och utveckling av LIS-områden bedöms i helhet vara **positivt** för den ekonomiska hållbarheten, men är starkt beroende av hur utbyggnaden genomförs och hur väl den samordnas med kommunens övriga infrastruktur, service och miljömål. Utbyggnad som stärker den lokala ekonomin och samtidigt värnar om strandskyddets syften kan ha en positiv påverkan på den ekonomiska hållbarheten i kommunen. Kommunen lyfter dock inte riskerna kopplade till en ojämn ekonomisk utveckling samt hur det ska motarbetas i ÖP2050, särskilt med hänsyn till kommunens övriga mål.

Utveckling av LIS-områden kan bidra till en mer levande landsbygd med ökade möjligheter för lokal service. I förlängningen bidrar en sådan utveckling till att ge fler människor ges valmöjligheten att bo i attraktiva naturmiljöer som kan ge både ökad livskvalitet och förbättrad hälsa. Det är viktigt att dessa områden utvecklas i samråd och med hänsyn till natur, kulturella värden och samiska rättigheter. Det finns dock en risk för att det uppstår klyftor vad gäller socioekonomisk bakgrund mellan exploaterade attraktiva LIS-områden och övriga delar av kommunen. Detta eftersom det sannolikt kommer vara mer kostsamt att bo i dessa områden. Kommunen tar inte någon ställning till denna risk i ÖP2050. Exploateringen av LIS-områden, i synnerhet de som syns från turistleden, behöver utföras så att det skapas tillgängliga miljöer för alla, oavsett socioekonomiska förutsättningar. Mot bakgrund av detta, bedöms den sammanvägda påverkan på den sociala hållbarheten vara **neutral**.

Kommunen redovisar flera ställningstaganden, både generella och lokala i ÖP2050, som belyser vikten av hänsynstagande till befintliga miljövärden vid utveckling av utpekade LIS-områden. Kommunen betonar vikten av att upprätthålla en balans mellan tillväxt och bevarande. I miljökonsekvensbedömningen hänvisas till kommunens planer att ta fram en kulturmiljöanalys för riksintresseområdena omfattande bland annat bevarandeplan, långsiktiga planeringsverktyg och tydliga ställningstaganden (Krokoms kommun, 2025, se miljökonsekvensbedömning). I ÖP2050 framgår det tydligt att ingen byggnation ska ske inom strandskyddsområden med särskilt värdefull natur. Planen berör även vissa LIS-områden som ligger inom eller i anslutning till Natura 2000 områden. I miljökonsekvensbedömningen lyfts att det utpekade markanspråk i anslutning till Natura 2000-områden och naturreservat kan medföra risk för **negativa** konsekvenser.

4.3.2. Nollalternativet

Krokoms kommun genomför inte den utökade eller uppdaterade planeringen för LIS-områden som föreslås i den nya översiktsplanen, utan fortsätter att tillämpa gällande LIS-områden enligt översiktsplanen från 2015. Det betyder att kommunen mister möjligheten att redovisa ytterligare identifierade strandnära områden för landsbygdsutveckling, bostäder eller besöksnäring utöver de som redan finns beslutade. Kommunen mister även möjligheten i översiktsplanen att klargöra vilka LIS-områden som inte bedöms vara aktuella för utbyggnad.

Det skapas därmed inte en lika styrd stimulans i ekonomin och sysselsättning som kommunen önskar, men en positiv aspekt blir samtidigt att påverkan på känsliga miljöer begränsas.

4.4. Digital- och transportrelaterad infrastruktur

Krokoms kommun har som tidigare nämnt ambitiösa och strategiska tillväxt- och utvecklingsmål. Översiktsplanen lyfter infrastrukturen som en avgörande förutsättning för att kunna uppnå dessa mål och för att uppnå en hållbar regional sammanhållning. En väl fungerande transportstruktur ses som central för att uppnå kommunens mål om befolkningstillväxt, stärkt näringsliv och god livskvalitet i både tätorter och landsbygd. Kommunen arbetar liksom länet i övrigt utifrån att ett fossilbränslefritt län kan uppnås 2030.

Krokom ligger strategiskt placerat utmed vägarna E14 och Mittbanan, vilket ger tillgång till både nationella och regionala transportflöden. Översiktsplanen betonar att dessa två stråk utgör ryggraden i kommunens infrastruktur och ska vara grunden för framtida investeringar. Kommunen ser stora möjligheter i att stärka gränsöverskridande transporter och pendlingsmöjligheter inom Mittnordenregionen och i stråket Sundsvall–Trondheim. En ökad tillgänglighet längs denna korridor bedöms vara positiv för kommunens framtida tillväxt, både ekonomiskt och socialt.

I ÖP2050 lyfts gång- och cykelvägar som en viktig del av den lokala hållbara infrastrukturen. Särskilda satsningar planeras för att bygga sammanhängande cykelstråk mellan Ås, Dvårsätt, Krokom och Östersund. Kommunen avser även att satsa på att förbättra cykelmöjligheterna inom tätorterna samt anlägga säkra gång- och cykelpassager längs E14 och andra huvudvägar. Det ska vara lättare att ta sig till lokala bytespunkter inom kommunen, exempelvis till bytespunkten i Nälden som är en av kommunens större serviceorter och som ligger nära flera andra byar.

Kommunen lyfter även behovet av förstärkningar i bland annat den digitala infrastrukturen och laddinfrastrukturen för elfordon i landsbygden. Kommunen ser utbyggnad av fiber och digital tillgång som en förutsättning för ett levande näringsliv och likvärdig service i hela kommunen. Detta är i synnerhet viktigt för kommunens glesare områden, då landsbygdens tillgänglighet ska stärkas genom bland annat digitalisering.

4.4.1. Bedömning

Ställningstaganden gällande infrastrukturens satsningar som redovisas i översiktsplanen bedöms ha en övervägande **positiv** långsiktig påverkan på den ekonomiska hållbarheten, genom att det stärker sysselsättning och regional konkurrenskraft. Investeringarna är en förutsättning för att uppnå kommunens mål för tillväxt. Effektivare transporter och förbättrad pendlingsmöjlighet leder till ökad produktivitet och stärkt arbetsmarknadsintegration med Östersund och regionen i stort. Samtidigt innebär det betydande kortsiktiga investeringskostnader.

Med en förbättrad infrastruktur skapas bättre tillgång till service och arbetsmarknad. Detta kan öka jämlikhet och delaktighet vilket i förlängningen bidrar till tryggare och mer hälsofrämjande livsmiljöer. Satsningen på förbättrad infrastruktur i en geografiskt utmanande kommun som Krokom skapar möjlighet till bättre sammanhållning. Infrastrukturens satsningar bedöms ha en **positiv** påverkan på den sociala hållbarheten.

I ÖP2050 betonas vikten av att infrastrukturen utvecklas på ett klimat- och miljöanpassat sätt. Kommunen vill främja energieffektiva och fossilfria transportsystem, elektrifiering av fordon och ökad användning av kollektivtrafik. Omställning till mer hållbara transportmedel skapar långsiktigt mervärde för miljön och minskar utsläpp till vattendrag och luft, vilket har en **positiv** påverkan på den ekologiska hållbarheten.

4.4.2. Nollalternativ

Om inga nya satsningar görs kopplat till infrastrukturen bedöms transport- och övriga infrastruktursatsningar ske i en långsammare och mindre organiserad takt. Satsningarna önskas genomföras för flera anledningar varav en stor anledning är för att stödja kommunens utveckling och tillväxtmål. Om satsningar i infrastrukturen uteblir finns det en risk att det har en negativ inverkan på kommunens övriga mål. Landsbygden får fortsatt begränsad tillgänglighet till service, utbildning och arbete, vilket kan försvaga den sociala och ekonomiska sammanhållningen. Möjligheten att ställa om till klimatneutrala transporter försenas, eftersom investeringar i elektrifiering, kollektivtrafik och hållbar mobilitet uteblir.

4.5. Klimat och energi

ÖP2050 lyfter kommunens ambition att nå ett klimatneutralt samhälle och en hållbar energiförsörjning. Planen betonar att arbetet med klimat och energi ska genomsyra hela samhällsplaneringen, från bebyggelseutveckling och transporter till naturresurshushållning och teknisk infrastruktur. Kommunen ska arbeta för resurseffektivisering, cirkulär ekonomi, klimatsmart byggande och minskad påverkan på människors hälsa, miljön och landskapet.

Krokoms kommun har formulerat klimat- och energimål för att minska växthusgasutsläppen som är i linje med Sveriges och EU:s klimatmål. Kommunen avser att ställa om till förnybar energi i både offentlig och privat verksamhet samt effektivisera energianvändningen inom byggnader, transporter och tekniska system.

Kommunen vill anpassa samhället till klimatförändringar genom att stärka motståndskraft mot översvämningar, ras, skred och extremväder. Kommunen tar hänsyn till detta i ÖP2050 genom att betona vikten av gröna och blåa stråk, belysa behovet av klimatanpassning samt klimatsmarta infrastruktur- och energilösningar. Samtidigt medger dock kommunen att trots ett identifierat behov av en kommunal klimatanpassningsstrategi, har en sådan inte framtagits ännu på grund av bland annat brist på ekonomiska medel. Ambitionen är att integrera aspekter kopplade till klimatanpassning i Hållbarhetsstrategin när denna revideras, för att därefter aktivt påbörja arbetet att se över möjligheterna att ta fram en officiell klimatanpassningsplan.

4.5.1. Bedömning

Investeringar i den gröna omställningen innebär en positiv påverkan på den ekonomiska hållbarheten långsiktigt men kräver infrastrukturinvesteringar. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv leder strategierna till ökad effektivitet och minskade kostnader över tid, ett tydligt exempel på detta är investeringar i energieffektivisering. Effektiviseringen kommer över tid att bidra till minskad påverkan på den ekologiska hållbarheten samtidigt som den bidrar till ekonomisk hållbarhet genom lägre energi- och driftkostnader för invånare och företag. Kommunen redovisar dock inte hur de planerar för den gröna omställningen i ÖP2050 utifrån ett mark- och vattenperspektiv. I ÖP2050 redovisas etablerade vindkraftverk samtidigt som det anges att politikerna i nuläget inte har en tydlig majoritet vare sig för eller mot ytterligare utbyggnad av storskalig vindkraftsetablering, vilket i nuläget leder till att det inte kommer att utvecklas ytterligare de närmsta åren. Inga andra planer eller analyser kring alternativa fossilfria energiproduktioner presenteras. Kommunen lyfter att de önskar att planera för att minska översvämningrisker, men medger samtidigt att klimatanpassningsstrategier saknas. Kommunen verkar inte ha någon skyfallskartläggning eller strategi kopplat till hantering av skyfallrisker i nuläget som kan användas som underlag till ÖP2050. De förmedlar dock att det aktivt

tas fram en skyfallskartläggning i samband med framtagning av Vattentjänstplanen, den ska ut på samråd under dec 2025. På grund av bristande underlag i nuläget medför ÖP2050 inga ställningstagande gällande ändrad markanvändning kopplat till skyfallsanläggningar eller andra typer av tekniska anläggningar. Med hänsyn till viss avsaknaden av styrdokument och analyser kopplade till bland annat energi och klimat trots tydliga ställningstaganden, bedöms påverkan från ÖP2050 på den ekonomiska hållbarheten med hänsyn till klimat och energi vara **neutral**.

Samma brist på underlag påverkar även bedömningen avseende social hållbarhet. Den fysiska planeringen är central för den sociala hållbarheten. Kommunen redovisar i ÖP2050 att de ska arbeta för en väl klimatanpassad samhällsplanering. Då styrdokument och underlag saknas uppfattas ställningstaganden som generella, således bedöms översiktsplanen ha en **neutral** påverkan på den sociala hållbarheten kopplat till klimat och energifrågor.

I miljökonsekvensbedömningen gör en samlad bedömning av ÖP2050 gällande klimat och resurshushållning och behandlar inte energi separat, men anger att kommunen har en tydlig grund i utpekade markanspråk och angivna ställningstaganden. I miljökonsekvensbedömningen lyfts att utifrån det som redovisas i ÖP2050 har kommunen bra verktyg att implementera åtgärder som gynnar klimatarbetet. ÖP2050 bedöms i miljökonsekvensbedömningen att sammantaget medföra åtgärder som möjliggör för **positiv** påverkan på att minska klimatpåverkan och en ökad resurseffektivisering.

4.5.2. Nollalternativet

Detta alternativ innebär att Krokoms kommun inte genomför de föreslagna klimat- och energistrategierna i översiktsplanen, utan fortsätter enligt nuvarande utveckling och befintliga styrmedel. Då nationella och internationella klimatmål kräver proaktivt engagemang samt konkreta insatser i den gröna omställningen innebär nollalternativet minskade möjligheter för kommunen att uppnå nationella och internationella miljömål. En av följderna blir även att kommunen brister i sitt ansvar att säkra upp för framtidens utmaningar.

4.6. Totalförsvar och beredskap

ÖP2050 betonar vikten av planeringen för totalförsvar och beredskap. Det är en grundläggande del av den fysiska planeringen fram till år 2050 och är en integrerad del av kommunens långsiktiga planer och omfattar både civilt försvar och militär samverkan.

Översiktsplanen redogör planer för att utveckla bebyggelse, infrastruktur och samhällsservice på ett sätt som bidrar till säkerhet, krishantering och försörjningsförmåga vid störningar eller kriser. Målen för totalförsvar och beredskap är att säkerställa samhällsviktiga funktioner, skydda kritisk infrastruktur, såsom vatten- och avloppsanordningar, infrastruktur kopplat till energi, kommunikation med mera, och integrera försvarsintressen i den fysiska planeringen.

Planeringen ska även ta hänsyn till Försvarsmaktens riksintressen, skyddszoner och strategiska transportleder, särskilt längs E14 och Mittbanan. Utveckling av den digitala infrastrukturen och kommunikationssystemet samt stöd till lokal energiproduktion ingår även i den långsiktiga planeringen för totalförsvaret.

4.6.1. Bedömning

Kommunens planer kopplat till beredskap och totalförsvar, såsom effektiv totalförsvarsplanering, cybersäkerhet och ett tryggt energisystem, kräver investeringar på kort sikt. Dessa investeringar bör i

samverkanssyfte ske intrigerat ihop med övrig utbyggnad och upprustning kopplat till kommunens andra tillväxtmål. Investeringarna blir alltså förebyggande kostnader som minskar risken för större samhällsekonomiska förluster vid kriser, störningar eller naturkatastrofer, vilket på sikt kan vara ekonomiskt lönsamt. Kommunen har även möjlighet att erhålla finansiering från staten för uppbyggnad av totalförsvaret, vilket kan minska belastningen av kommunens egna resurser något. Således bedöms kommunens planer för totalförsvaret och beredskap ha en **neutral** påverkan på den ekonomiska hållbarheten på sikt, men på kort sikt påverkas negativt på grund av förebyggande investeringar som krävs.

Genom att planera för ett hållbart samhälle under försvarstid uppnås även goda effekter för ett socialt hållbart samhälle i vardag, vilket är positivt. Det skapar ett samhälle med försörjningsberedskap i form av varor och tjänster, tillgänglig jordbruksmark för självförsörjning är hållbart, funktionellt och anpassat för att samordna både militära och civila behov. Det finns dock en risk för att beredskapsnivån blir lägre i glesbygdens norra delar där avstånden är långa och infrastrukturen svagare, risker kopplade till detta tas inte upp i ÖP2050. Detta kan ge en känsla av otrygghet och påverka människors upplevda trygghet och tillgång till skydd i kris. Den sammanvägda påverkan på den sociala hållbarheten bedöms vara **neutral**.

I Miljökonsekvensbedömningen hänvisas till underlag i vilket Försvarsmakten pekar ut områden av riksintresse för totalförsvarets militära del. Riksintresseområden för totalförsvaret inkluderar bland annat stoppområde för vindkraft, påverkansområde för buller eller annan risk, påverkansområde för vädderradar och civil flygplats. Kommunen redogör att ÖP2050 inte medför ändrad markanvändning i anslutning till riksintresset och därmed föreligger det inte någon risk för påtaglig skada. Utbyggnad av det civila försvaret innebär dock att en viss **negativ** miljöpåverkan inte kan uteslutas.

4.6.2. Nollalternativet

Nollalternativet för detta utvecklingsmål innebär att kommunen inte genomför de planerade åtgärderna för att stärka totalförsvaret, utan i huvudsak fortsätter enligt dagens beredskapsnivå och befintliga strukturer. Detta kan innebära en rad olika konsekvenser, bland annat att sårbarheten i samhällsviktiga funktioner ökar, inte bara utifrån ett försvarsperspektiv men även utifrån ett beredskapsperspektiv. Klimatutmaningarna ökar, problematik kring exempelvis skyfall har de senaste åren blivit en kraftigt prioriterad fråga runt om i landet, likaså frågor om skogsbränder och förorenade vattentäkter. Den globala geopolitiska situationen sätter även det kommunala ansvaret för beredskap i fokus, då kommunen driver flera samhällsviktiga verksamheter som måste fungera under kriser då dessa är en del av det civila försvaret. Avsaknad av integrerad planering skulle minska kommunens roll i det nationella totalförsvaret.

Nollalternativet innebär alltså att ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet på sikt försämras, eftersom förebyggande åtgärder uteblir och kommunen blir mer sårbar vid framtida kriser. Kommunen brister även per automatik i sitt uppdrag enligt lag att säkra upp för framtida utmaningar.

4.7. Folkhälsa och jämställdhet

ÖP2050 betonar att en god och jämlik folkhälsa är en grundförutsättning för hållbar samhällsutveckling. Planens inriktning gällande folkhälsa är starkt kopplat till och stödjer de fyra utvecklingsområdena i Jämtlands läns folkhälsopolicy.

ÖP2050 betonar inkludering och lokal delaktighet genom att planera för mötesplatser. Kommunen planerar även att utveckla miljöer som främjar fysisk aktivitet och social gemenskap. Som tidigare

presenterats planeras även för investeringar i kollektivtrafik och gång-och cykelbanor samt närhet till natur och rekreation, vilket kan medför positiva konsekvenser avseende barns och ungas uppväxtvillkor samt hälsofrämjande levnadsvanor. Översiktsplanens mål om tillväxt, fler bostäder och bättre infrastruktur bidrar till sysselsättning och tillgång till service, även i landsbygdsområden. Detta stärker ekonomisk trygghet och jämlik tillgång till resurser, vilket stödjer samtliga av Jämtlands läns utvecklingsområden. Kommunen uppger även i ÖP2050 att de under kommande år ska genomföra ett omfattande analysarbete inom området folkhälsa, i syfte att uppdatera folkhälsostategin.

I ÖP2050 lyfts jämställdhet och integration som något kommunen arbetar aktivt med samtidigt som det även uttrycks ett behov av att ta fram ett mer målfokuserat arbete för att nå långsiktiga resultat. Krokoms kommun hänvisar till de sex nationella jämställdhetspolitiska delmålen som tagits fram, som i sin tur är förankrade i målområde fem – *Jämställdhet* - i Agenda 2030.

4.7.1. Bedömning

Arbetet med folkhälsa och jämställdhet, måste som många av kommunens övriga mål, ske tvärsektorielt och kopplat till planering för klimat, transporter, bostäder och service. Det är i synnerhet viktigt att insatserna sker jämlikt, speciellt för Krokoms som har så stora skiftningar mellan olika områden och folkgrupper inom kommunen. Förebyggande folkhälsoarbete, jämlik tillgång till service och utbildning, prioritering av trygghet och delaktighet bidrar långsiktigt till **positiv** påverkan på den ekonomiska hållbarheten. Detta genom att en bättre folkhälsa bland annat kan bidra till mindre sjukskrivningar, färre vårdboenden, längre belastning på vården och polisen med mera.

Översiktsplanen pekar ut satsningar för att stärka den sociala rättvisan att minska skillnader mellan landsbygd och tätort och mellan orter i norr och söder. Om alla aktiviteter kring möjligheter till ökad fysisk aktivitet, förbättrad psykisk hälsa, trygghet, vårdprevention och investeringar som nämns i översiktsplanen genomförs i både mindre tätorter och på landsbygd kan det ha en **positiv** inverkan på den sociala hållbarheten. Folkhälsoinsatser kräver dock resurser, samordning och långsiktighet. Begränsade ekonomiska ramar kan påverka genomförandet och leda till ojämlika investeringar i olika delar av kommunen. Risken finns att ojämlika förutsättningar skapas mellan landsbygd och tätort, exempelvis om skillnaden blir stor vad gäller tillgång till vård, service, mötesplatser och fritidsmöjligheter.

Miljökonsekvensbedömningen redogör att planförslaget medför risk för **negativa** konsekvenser för miljöaspekten Hälsa, framförallt utifrån *luft och buller* samt *risk och säkerhet*.

Miljökonsekvensbedömningen lyfter bland annat lokala förhållanden som kan påverka hälsan genom försämrad luftkvalitet eller ökade bullernivåer. Miljökonsekvensbedömningen hänvisar till risker kopplade till geoteknisk känslighet. Kommunen har tagit fram en risk- och sårbarhetsanalys, där miljö- och klimatberedskap utgör en del, vilken är tänkt som grund för kommande klimatanpassningsplan, analysen har dock inte förankrats tillräckligt tydligt i ÖP2050.

4.7.2. Nollalternativet

Nollalternativet skulle innebära att satsningar inom folkhälsa och jämställdhet skulle fortsätta ske enligt översiktsplanen för 2015. Utan ett konkret planeringsverktyg sker arbetet inte på ett strukturerat sätt, kommunen missar även möjligheten att integrera jämställdhets- och trygghetsperspektiv i fysisk planering.

5. Bedömning mot globala mål

Som tidigare nämnt har bedömningen mot Agenda 2030 målen avgränsats till den mest betydelsefulla påverkan på människa och miljö som planens genomförande kan antas medföra. Det innebär att analysen inte behandlar samtliga konsekvenser som kan antas uppstå. De mål som inte bedöms beröras avsevärt under respektive kategori kännetecknas av en grå ruta.

Bedömningen som görs nedan, liksom det som presenteras i föregående kapitel, avgränsas i tid och rum. I Kapitel 1 presenterades de mål som bedöms påverkas mest av ÖP2050, även Miljökonsekvensbedömningen avseende den ekologiska bedömningen på Agenda 2030 målen redovisades i samma tabell. Sweco utgick dock ifrån enskilda miljöaspekter vid framtagandet av miljökonsekvensbedömning, Pontarius AB har utifrån deras underlag gjort en samlad bedömning hur den ekologiska hållbarheten påverkas av ÖP2050 för aktuella Agenda 2030 mål.

Tabell 2. Färgskalans definitioner.

	Positiv riktning för Agenda 2030 målet utifrån specifika kategorin av hållbarhet.
	Neutral riktning för Agenda 2030 målet utifrån specifika kategorin av hållbarhet.
	Negativ riktning för Agenda 2030 målet utifrån specifika kategorin av hållbarhet.
	Inte aktuell att bedöma påverkan på Agenda 2030 målet utifrån specifika kategorin av hållbarhet.

<i>Hållbarhetsbedömning mot relevanta Agenda 2030 mål</i>			
<i>Agenda 2030 mål</i>	<i>Ekonomisk hållbarhet</i>	<i>Social hållbarhet</i>	<i>Ekologisk hållbarhet</i>
<i>Samlad bedömning avseende översiktsplanens påverkan på Agenda 2030 målen.</i> <i>ÖP2050 möjliggör sammanvägt en neutral riktning för målet. I ÖP redovisas tydliga ställningstaganden om att jordbruksmark i möjligaste mån ska bevaras, men samtidigt lyfts tillväxtmålet och behov av exploatering för att möjliggöra nya boendeformer. Viss jordbruksmark kommer ändå tas i anspråk för ny bebyggelse.</i>			

				ÖP2050 möjliggör sammanvägt en positiv riktning för målet. Översiktsplanen är i linje med Jämtlands läns folkhälsopolicy, och hänvisar till fyra utvecklingsområden. Planen hänvisar även till kommunens våldsförebyggande arbete. Flera av kommunens ställningstaganden i planen utgår ifrån invånarnas välbefinnande, tillgång till natur och planering för GC-banor.
				ÖP2050 möjliggör sammanvägt en neutral riktning för målet. Kommunen lyfter i ÖP vikten av jämställdhet och hänvisar till Agenda 2030 målet samtidigt som de medger att kommunen saknar ett målfokuserat arbete med ökande resurser för att kämpa för sakfrågan. Kommunen lyfter "Krokom fritt från våld" som ett exempel på pågående engagemang men i regel saknas det organisatoriska förutsättningar och resurser för att arbeta för jämlikhet inom kommunen.
				ÖP2050 möjliggör sammanvägt en negativ riktning för målet. Sweco lyfter att det saknas tydliga ställningstaganden som säkerställer fullgod rening av dagvatten i kommande fysiska planering samt krav på avloppshantering. De hänvisar även till markanspråk inom utpekade vattenskyddsområden utan tydliga ställningstaganden att följa gällande föreskrifter.
				ÖP2050 möjliggör sammanvägt en neutral riktning för målet. ÖP redovisar tydliga ställningstaganden gällande ökning av förnybar el och energi. Dock redovisas inga konkreta planer för åtgärder då kommunen ställer sig restriktiva till ytterligare utbyggnad av vindkraftverk och vattenkraft. Stöd till småskalig förnybar energi såsom biogasanläggningar med mera belyses i ÖP.
				ÖP2050 möjliggör sammanvägt en positiv riktning för målet. En stor del av planen behandlar kommunens mål om hållbart och motståndskraftigt byggande, med hänsyn till naturvärden och resurshållning. Såväl som behovet om energieffektivisering och stöd till småskalig förnybar energi. Ståndpunkter kring digitalisering och ladd-infrastruktur lyfts som ytterligare exempel. Ett starkt tillväxtmål är även positivt för framtida investeringar i den grönaomställningen.

			ÖP2050 möjliggör sammanvägt en positiv riktning för målet. Kommunen lyfter i planen deras ställningstagande avseende inkludering i det sociala, ekonomiska och politiska livet oavsett kön, ålder, bakgrund eller bostadsort. Planverktyget belyser kommunens ståndpunkt att minska geografiska skillnader i levnadsvillkor mellan tätort och landsbygd samt främja likhet i representation i planeringsprocessen. Inom sociala sammanhang lyfts vikten av planering för mötesplatser och rekreationsytor, likvärdig service, delaktighet, öppna dialog och medborgarinflytande.
			ÖP2050 möjliggör en positiv riktning för målet. Kommunen redovisar tydliga ställningstanaden gällande vikten av hållbart byggande och planering av hållbar infrastruktur och transporter. I ÖP redovisas hur kommunen avser att anpassa bebyggelseutveckling utifrån förutsättningarna och behoven på plats, med fokus på södra delarna av kommunen.
			ÖP2050 möjliggör sammanvägt positiv riktning för målet. ÖP visar att utveckling i huvudsak planeras genom förtätning eller utveckling längs befintlig infrastruktur. Det är ett tydligt fokus i planen på resurshushållning vid byggnationer, utveckling av hållbar infrastruktur ex. gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik.
			ÖP2050 möjliggör sammanvägt en negativ riktning för målet. Kommunen avser att exploatera i vissa känsliga miljöer vilket innebär förändrad mark- och vattenanvändning i anslutning till områden av möjlig betydelse för biologisk mångfald. Det saknas tydliga ställningstaganden gällande hantering och rening av dagvatten i kommande fysik planering. Det saknas även ställningstaganden avseende framtagning av utredningar grund för beslut om exploateringar i anslutning till vattenområden och vattenskyddsområden.
			ÖP2050 möjliggör sammanvägt en negativ riktning för målet. Kommunen är tydlig i att naturvärdesinventeringar ska tas fram vid nyexploatering samtidigt som flera av kommunens utvecklingsmål riskerar att påverka LIS-områden, vattenskyddsområden och skogsområden negativt. Kommunen saknar ställningstagande avseende vikten av att bevara våtmarker.

6. Förslag på åtgärder

ÖP2050 är tydligt framtagen med avsikt att främja hållbar utveckling samtidigt som kommunen har antagit ambitiösa tillväxtmål, men saknar på flera områden styrande underlag som kan omsätta målen i praktiskt genomförande. Planen belyser behovet att nå målbilden utan att äventyra den sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarheten. För att säkerställa att Krokoms kommun uppnår målen i ÖP2050 och samtidigt stärker arbetet för en långsiktigt hållbar utveckling krävs vissa kompletterande insatser och fördjupade strategier.

Ett tydligt exempel är brist på underlag att arbeta vidare från avseende grön infrastruktur. Kommunens redogör i ÖP2050 ställningstagande avseende ökning av förnybar el och energi, samtidigt som de uppger att de ställer sig restriktiva till ytterligare utbyggnad av vind- och vattenkraft. Kommunen bör i energibruksplanen, som enligt ÖP2050 planeras framtas, kartlägga vilka möjligheter som finns inom kommunen att arbeta för fossilfrihet, energieffektivisering och lokal förnybar energiproduktion samt en handlingsplan för arbetet framåt.

Kommunen medger att klimatanpassningsplan saknas men att klimatanpassning kommer att ingå som en del av den uppdaterade hållbarhetsstrategin som ska revideras under 2026. De uppger även att avsikten är att på sikt ta fram en officiell klimatanpassningsplan. Kommunen rekommenderas att komplettera med ett ställningstagande om att de avser att följa exempelvis SMHI:s guide för framtagning av klimatanpassningsplanen, även om planen i sig ingår i ett större strategidokument.

Kommunen rekommenderas också att framta riktlinjer för hållbar utveckling av LIS-områden och säkerställa att ny bebyggelse förenas med socialt och ekologiskt hänsynstagande. Kommunen bör komplettera med ställningstagande avseende jämlikhet och integration. Kommunen lyfter att det saknas organisatoriska förutsättningar och resurser för att arbeta för jämlikhet inom kommunen, men uppger inget tydligt ställningstagande om att de avser att arbeta för att skapa rätt förutsättningar. Social hållbarhet, folkhälsa och jämställdhet behöver konkretiseras i fysisk planering och förankras organisatorisk med hjälp av strategier och riktlinjer som möjliggör integration, delaktighet och jämlikhet.

7. Källa

Globala Målen. (u.å.) *Om globala målen*. Hämtad från: <https://globalamalen.se/om-globala-malen/>

Vetenskap och Allmänhet (2020-01-30). *Hållbar utveckling - Vad är det?* Hämtad från: <https://vetenskapallmanhet.se/projekt/paverkan-och-utvecklingsarbete/bloom/hallbar-utveckling/>

Kungliga tekniska högskolan (KTH). (2024). *Ekologisk hållbarhet*. Hämtad från: <https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/utbildning-miljo-hallbar-utveckling/verktygslada/sustainable-development/ekologisk-hallbarhet-1.432074>

Kungliga tekniska högskolan (KTH). (2024-01-15). *Ekonomisk hållbarhet*. Hämtad från: <https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/utbildning-miljo-hallbar-utveckling/verktygslada/sustainable-development/ekonomisk-hallbarhet-1.431976>

Krokoms kommun. (2015). Översiktsplan.

Naturvårdsverket (2025). *Vägledning - Miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken*. Hämtas från: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/>

Sweco AB. (2025-10-15). *Miljökonsekvensbeskrivning. Översiktsplan 2050 Krokoms kommun*.